

Əbülfət MƏDƏTOĞLU
madatoglua@mail.ru

Günahların ünvanı

Dünya boyda sevən ürək

Biz bir bəndə olaraq elə bir missiya daşıyırdıq ki, onu Yer üzündəki bütün canlıların topası daşımır. Bunun xoşbəxt tərəfi olduğu kimi həm məsuliyyət və hətta hərdən düşüncəm ki, bədbəxtlik tərəfi də kifayət qədərdir. Ona görə də bu "bədbəxtlik" sözünü ona görə vurğulayıram ki, kiçik bir səhv, xırda bir yanlışlıq bəzən yüzlərin, minlərin, hətta milyonların həyatı hesabına ötürür. Bir nadanın atdığı çaxmaq, bir kütbeyinin, yaxud özündənrazının çılpaqlığı yanğınlara, müharibələrə, qarşıdurmalara aparır. Deməli, insan qoruduğu kimi, qurub-yaratdığı kimi, həm də uçurub dağıtmağa, tarimar etməyə meylli varlıqdı. Bax, bu mənada Yer üzünün əşrəfi sayılanın paralel olaraq həm də Yer üzünün qatili olması birmənə-ldi.

Böyük şairlərimizin, xüsusilə Məmməd Araz və Bəxtiyar Vahabzadənin təbiriylə desəm, bir əliylə qurub, bir əliylə uçuran, məndən keçdi qarşıma deydi deyən insan oğlu insandı. Biz də bu insan oğlu insanlardan biriyik. Odur ki, xeyirdə də, şərde də yaxamızı kənara çəkə bilmərik. Bütün günahların bir damarı, bütün sevinclərin də bir xətti məhz bizlərin hər birindən gəlib keçir. Və bu da düşüncəni insanı bütün ömür boyu diqqət mərkəzində saxlayır. Axı, bizim içimizdə bir topa sual var. O sualların sırasına baxsaq, özümüz də bir balaca silkələne bilirik. Belə ki, sualların düzülüşünə diqqət yetirin: Kim? Nə? Hara? Kimdən? Nədən? Haradan? Kim üçün? Nə üçün? Hara üçün? Və ən böyük sual Niyə???

Hə, bax elə bütün problemlər də bu niyədədir. Və bu niyə də insanın özünü - əməli, xidməti, nəfsidi, kimliyidi, əqidəsidi, məsləkidi, üreyidi, əli... Bax, beləcə, bu suallar ətrafında günlərlə, aylarla, illərlə düşünə-düşünə günləri aylara, ayları illərə calayırdıq. Bir az, bir az çox, bir az uğurlu, bir az uğursuz. Bu bir karvan yolu. Biz də o karvanın bir yolçusu, qoşulub gedirik sevincimizlə kədərimizlə birlikdə. Elə gedə-gedə də ya böyüyürük, ya kiçilib xırdalanırıq. Çünki biz zamanın dəyirmanının içərisindəyik axı. O dəyirman hamını üyüdür. Bir az narın, bir az girdə, bir az da ağnavaz edir. Kimin bəxtinə necə düşsə, düşsə. Nə isə...

Bəli, bax, bu yükünü çəkdiyimiz Yer üzünün hansı qatında dayanmağımızdan asılı olmayaraq, həmişə özü-özümə sual vermişəm:

- Bu yüklər, bu ağırlar nədən

qaynaqlanır? Niyə gerçəyin önündə susmalı oluram? Haqqı etiraf etməyə çətinlik çəkirəm? Və yaxud da içimizdəki ağrıyı dilimizə gətirməkdə tərəddüdlü-yük? Yəni bizim anlayış hissimiz bu qədər kütləşib? Axı əlimizə batan tikan, dərimizi cızan kol özümüzədən asılı olmadan bir "uf" gətirir dünyaya. Dərhal o cızılan, o tikan batan yeri ovutmağa çalışırıq. Bax, elə öz həyatımın bir məqamına üz tuturam. Gəlinim mənə ağrıqəsici iynə vuranda özümü nə qədər bərk tutsam da ufuldadım. Bu halım onu pərişan etdi. Yavaşca, sanki günahını yuyurmuş kimi dedi:

- Əmi, iynə göynəndi...
Üzünə baxıb gülümsədim...
Amma yazdım da:

**Sən vuran iynə göynətmiş
Göynəyir ürək, Fəridə!
Allahın bütün zülmünü -
Eyləyir, ürək, Fəridə!**

**Baxıb, susub... içdə gülür
Bir əliylə gözün silir...
Ovcunun içi tək bilir -
Neyləyir, ürək, Fəridə!**

**Yaşıma, halıma baxıb
Fələk ta falıma baxıb!
Məni lap yandırır yaxıb -
Kövrəlir, ürək, Fəridə!**

**Üzməsin bu halım səni
Fərəhdi ruhumun tənisi...
Kədərlə qorxutmaz məni -
Öyrənir, ürək, Fəridə!**

Bəli, bu gerçək ağrı həmişə var, ağrının dərmanı da təbii ki, ortadadı. Sadəcə, onu axtarıb tapmaq, görmək lazımdı. Əgər yaranın ağrısını ictimailəşdirsən nə dəyişəcək ki? Hər kəsin "ah", "uf"u öz içinin yanğısıdır. O odda da elə yanmalısən ki, tüstü bacadan düz çıxsın. Onu bir sən görürsən, bir yandıran, bir də Tanrı. Belə olan halda qəmli şeirdən tutmuş qorxunc nağıllara kimi hər şey gerçəklik kimi yaşanacaq. Çəkinməyəcəksən, ürənməyəcəksən və hətta bəzən o şeirlər, o yaşantılar üçün danıxacaqsan. Və belə məqamda mən də könlümdən-könlümlə olan bir yolla səni duyub sənə tərəf bir pıçılı göndərəcəm və deyəcəm ki:

**Ürəyimin durumu -
İndi qopmaq anıdı...
Sənə dilənən ömür -
Bil, torpağı sanıdı...**

**Sıxıram çırıntılar
Yavaş-yavaş səngiyir...
Dolmuş baxışların da -
Vida üçün ləngiyir...**

**Bu kövrəlmək sevgiyə
Gülüm, deyil ki, əlbət...
Ölən Əbülfət ilə -
Ölür bu sevgi xəlvət...**

Yeni ilin həyatımıza qədəm qoyduğu anlardan başlayaraq yaşananları qısa bir zamanın inkişaf xətti üzərində düzürəm. Necə deyirlər, bu on günün mənzərəsini yaratmağa, onun maliyyəçilərin dilində desək, balansını çıxarmaq istəyirəm... Və çox qəribədir ki, on günün hamısı az qala hamısı qayğı yüklüdü, sevincə, təbəssümə, könül rahatlığına bir-iki iynə boyu yer qala, qalmaya... Bax, budur gerçək! Və bu gerçəyin içərisində ayaqda durmaq, sənə sığınanları, sənənin içindəkiləri ayaqda saxlamaq heç də asan deyil. Deyə bilərsiniz ki, təkbaşına mücadilələr həmişə çətin olur. Amma mən sizinlə razılaşıram. Çünki hər birimizin içərisində öz mənimizin tərəfdaşı, ortağı var. Və biz də həmin o ortağımızın güvənini hiss edəndə bir az dayanmaq gücümüz artır. Çox təəssüf ki, bunu hər an hiss etmək, hər an yaşamaq mümkün olmur. Ümumiyyətlə, öz içində məni və o mənin yarısını görmək, ona tapınmaq özü də fərqli bir istedad, fərqli bir bacarıqdı. Və biz də bu fərqli olanı hər birimiz özümüz kimi yaşayıb, özümüz kimi də aparırıq getdiyimiz hər yerə...

Təbii ki, içindəki mənin yarısı ilə bütün ömür boyu birgə olmaq və bu birliyi sınaqlardan, əzablardan keçirmək, sevincinə qarışmaq şəxsən mənim üçün ən böyük arzu və savabdan biri sayılır. Ona görə də içindəki mənin yarısını, əslində isə elə sənənin özünü bu ömrə, bu həyata Tanrı yazıb, Tanrı nəsib edibdi. Mən də Tanrı yazısının pozulmazlığını zaman-zaman deyirəm, yazıram, təkrarlayıram. Hətta hərdən hissələri çilovlaya bilməyəndə yalvarışa da meyl edirəm. Açıq mətnlə kimsəni nəzərə almadan, nəyisə gözə qaçırmadan az qala bəyanat şəklində vurğulayıram:

**Yorulmuş ürəyimin
Dözümünü götür, gəl...
Qor olmuş diləyimin -
Çözümünü götür, gəl...
Dizim hər gün bükülür
İçim qat-qat sökülür...
Göyə dəyib tökülür -
Öz ünümü götür, gəl...**

**Gözüm yolu geyib ta
Gözümü yol yeyib ta...
Sən Tanrıya deyib ta -
Özülümü götür, gəl...**

**Daşam, ağacam, otam
Bizi yaradıb O tam!
Sənsiz buzlayır odam -
Köz ömrümü götür, gəl!**

Zənnimcə, bu ismarıq, bu yalvarış məni, elə onun özünü

də alçaltmır, kiçiltmir, xırdalamır. Ona görə ki, bu içdən gəlir. İçimdəki mənin yarısına doğru gəlir. Onu tamamlamağa, onu tam olmağa səsləyən bir çağırış kimi ifadə olunur. Sadəcə, görmək istəyən mənim dediklərimi, yazdıqlarımı duyur, görür, istəməyən isə...

İndinin özündə belə yazdıqlarımın təsiri altında olmaqla bəhəm, həm də bir az kənar adam kimi bu fikirlərə göz yetirirəm, saf-çürük edirəm. Oxucuya çatdırdığım məntiqin necə qarşılanaçağını anlamaq istəyirəm... Və anlamağa çalışdığım istəklərin fonunda yenə mənzərə canlanır.

O mənzərə də bütövlükdə sevgidi! Birmənəli şəkildə anlayıram ki, sevgisiz heç nə mümkün deyil. Bunun da ən böyük sübutu Allahın bəndəni sevgidən yaratmasıdır. Biz sevgidən yarandıığımız üçün içimizdə bəşikdən məzara qədər sevgi daşıyırdıq. Hətta mən sənə yazmışam ki:

**Sən ömrümdə tər çiçək
Bir tala, bir vər çiçək...
Sən olmaz ki, hər çiçək -
Sevgisiz!**

**Baxışında düzüm, nur
Elə bax ki, üzüm, nur...
İçilməz ki, süzüm nur -
Sevgisiz!**

**Tanrı sevgisi bələk
Mən əl açan, sən mələk...
Qoyma ölüm, mən fələk -
Sevgisiz!**

**Sən Tanrıda BİR Sən də
And yerim ol pir səndə!
Öləcək o sirr səndə -
Sevgisiz!**

**Bitir daha hovurum
Yazıq ömrü qovurum...
Tay nə qədər sovurum -
Sevgisiz!**

**Ruh ki kükrədi, coşdu
Əzabları da xoşdu!
Cənnət gerçəksə boşdu -
Sevgisiz!**

Yəqin ki, bu şeirin də ovqatına kimsə fərqli baxacaq, nəse qatmağa çalışacaq. Amma nə olur-olsun gerçək duyğuların ifadəsini gizlətmək olmaz. Üstəlik həm də bu gerçək olanlar sevgidirsə, özü də haqdan gələn sevgidirsə, onu ümumiyyətlə görmək mümkün deyil. Öz şəxsimdə zaman-zaman sınıdığım bu məntiq məni bütün suallarla üz-üzə, baş-baş gətirdiyi anda belə birmənəli olaraq haqdan gələnin qalib olduğunu, hakim olduğunu qəbul etmişəm və yazmışam ki:

**Elə günüm
olmur ki,
olub dirilməyim?
mücüzədi vallah
hər gün
ölməyim,
həm də dirilməyim -
Allah!..
Mən sənə sığınub
ümidləndim -
ümidnən idim
üstündən qanadın
bir az yığılıb -
qoy kölgəndə
itim...
Allahım!
bəndə haqqımı
iynə ucu iddia
düşmür yadıma,
gəlmir ağılıma
sən
necə istəyirsən
elə də çıx axırma,
Allahım!
Lap sürünə-sürünə
olsa belə
inanki,
dilanməyəcəm
amma sən birin
O BİR tək
göz yaşın
sevgi kimi
bükəcəm dadıma...**

Adətən bir mövzunun ipucundan başlayıb yol gedərkən sağdan, soldan və ümumiyyətlə hər tərəfdən hansısa təsirlər, hansısa yanaşmalar, bəzən basqılar da qaçılmazdı. Ona görə də istənilən yazı fikir qırıqlığı, söz dolaşlıqlığı normal sayılır mənim üçün. Axı mən də bu cəmiyyətdə, bu camiyədə yaşayıram və baş verən hər şeyin əvvəldə deydiyim kimi mənə də dəxli var. Onun uğurlu, faydalı hissəsi də zərərli, günahlı bölümü də mənim adımda zərərin milyardlarda biri qədər etiva olunubdu...

Demək bu gerçək həm də düşünmək və düşündüklərini özünün həyat kredomda ifadə etmək müstəvisini də sərgiləyir. Ona görə də həyatın nə sualından qaçmaq lazımdı, nə də cavabından imtina etmək. Bunu ona görə xüsusi vurğulayıram ki, sual da, cavab da qaçılmazdı. Biz də o qaçılmaz olanın predmetiyik. Hətta bəzən silah meydanında oluruq...

Hə, sınıdığımız, sevgisi və sevinci, əzabı və möhlətiylə bizi əhatə edən bu dünyanın bir iynə boyda hüceyrəsi olmaq heç də pis deyil. Təki olduğunu hiss edələr, yaxud da sən hiss etdirəsən. Bax, mənim sözümün canı, necə deyirlər, mustafası bundan ibarətdir. Axı bu həyat sevgidən doğulub və bu həyatın bütün canlıları da "Ol!"dan yaranıb. Elə bizim sevgimiz də!

